

Bevezetés

Prof. Theo Doreleijers MD PhD,
*az Európai Igazságügyi Gyermek- és Ifjúsági Pszichiáterek,
Pszichológusok és Egyéb Érintett Szakemberek Szövetségének
(EFCAP) elnöke*

A fiatalok viselkedésproblémáit az elmúlt években a szociális munkásokra, pedagógusokra és jogászokra tartozó problémaként kezelték. Így ezen fiatalok kezelésébe és nyomon követésébe sem pszichiátert, sem pszichológust nem vontak be. Sem az általános gyakorlat, sem az igazságügyi gyakorlat nem kedveli a bírósági eljárást, a fiatalok börtönét és a korrekciós lehetőségeket. És bár manapság ezekben az eljárásokban elismerik ezeket a tudományágakat, mégis a gyermekvédelmi hatóságok csak legvégső esetekben fogadják be a pszichiáterek és pszichológusok szolgálatát.

Egyébként maguk a pszichiáterek és pszichológusok sem vonódnak be teljesen. Életvezetési problémákkal küzdő és komorbid, bűnöző gyerekek és fiatalok általában nem voltak szívesen látottak a gyerekek és kamaszok járóbeteg-ellátásában és a privát praxisban. Általában ezeknek a fiataloknak a kórházi gyermek- és kamaszkorú pszichiátriai osztályon való kezelése is kontraindikált volt.

Szerencsére változnak az idők. Tudományos kutatások kiderítették, hogy a diszruptív zavarok fenomenológiája és endofenotípusa pontosan olyan bonyolult pszichopatogén utat követ, mint a depresszió, az ADHD és az autisztikus spektrum zavarok. Az utóbbi idők kutatási eredményei szerint a pszichiátriai zavarok az elítélt és bebörtönzött fiatalok körében igen magas, mégpedig minél beljebb kerül a rendőrség és igazságszolgáltatás „láncolatába” a fiatal, annál magasabb.

Felmerül a kérdés, hogy a bűnöző fiatalok esetében az ilyen viselkedési zavarok azonos „minőségűek”-e a többi pszichiátriai zavarral? Azt hiszem, igen, hiszen:

- ezen viselkedészavarok kielégítik a DSM/BNO ide vonatkozó kritériumait és definícióit a panaszok/tünetek tekintetében, súlyosságuk és szintjük olyan mértékű, ami akadályozza az egyént a normális működésében;

- a viselkedészavarok még súlyosabbak más állapotokkal való komorbiditás esetén – és megfordítva – a primer zavarok súlyosbodnak, ha viselkedészavarral együttesen jelentkeznek (addikció, depresszió). A súlyosbodás a működőképesség csökkenését eredményezi;
- a viselkedészavarok speciális, multidiszciplináris beavatkozásokat igényelnek.

Csak úgy, mint más pszichiátria zavarok, a viselkedészavarok is besorolhatók olyan pszichiátriai osztályozási rendszerekbe, mint a DSM, vagy BNO, ám ezekhez a pszichiáterek főszórá nem feltétlenül ragaszkodik. A pszichiátriai zavarokat mindig olyan multidiszciplináris teamek kezelik és követik nyomon, melyeknek a pszichiáter csak az egyik tagja. Nem elhanyagolandó, hogy azok a fiatal emberek, akik pszichiátriai problémákkal küzdenek, nem csak a pszichiátriai intézményekben „fordulnak elő”, de iskolában, börtönökben, gyermekvédelmi intézményekben, sportklubokban és más helyeken is. Ott is lehet találkozni és esetenként kell is kezelni őket.

Azt gondolom, hogy egy gyermekekkel vagy kamaszokkal dolgozó pszichiáternek mindig részt kell vennie a helyszínen az intervencióknál, hogy a néha nehezen meghatározható komorbiditást kezelje, hogy megállapítsa a családi (vagy éppen örökölt) aspektusokat, hogy figyelje az egyén szomatikus állapotát (szükséges-e neurológiai vagy gyermekorvosi beavatkozás) és hogy a kezelési csomaghoz hozzáadja a pszichofarmakológiai kezelést, ha ez szükséges.

Ez a könyv a gyermekekkel és kamaszokkal foglalkozó gyakorló igazságügyi pszichiáterek és pszichológusok kézikönyve. Nemcsak a pszichiáterek és pszichológusok, hanem a gyermekorvosok, pedagógusok, trénerok és ezen tudományágak minden szakemberének kézikönyve.

Ennek a könyvnek ott kell lennie a bírók, ügyvédek, ügyészek, a börtön személyzet, a politikácsinálók és politikusok asztalán is.

Elismerés a szerzőknek, a szerkesztőknek és a kiadónak! Egy jól megírt, széleskörű tudományos alaposságú könyvet tart az olvasó a kezében. Egy elméletileg megalapozott, a napi gyakorlatban kötelező művet. Remélem, megtalálja az útját minden említett kollégához, hogy segítsék azokat a fiatalokat, akik nem találták meg a szakmai segítséghez vezető utat, csak az után, hogy a hatóságokkal érintkezésbe kerültek. Ezeknek a fiataloknak is, vagy még inkább ezeknek a fiataloknak van joguk ahhoz, hogy segítséget kapjanak egy jobb élethez.